

**НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК
ІНСТИТУТ ПРОБЛЕМ РИНКУ ТА ЕКОНОМІКО-ЕКОЛОГІЧНИХ
ДОСЛІДЖЕНЬ**

ЗАТВЕРДЖУЮ
Директор Інституту,
Академік НАН України
Б.В. Буркинський
« 5 » серпня 2020р.

ПОЛОЖЕННЯ

**про порядок реалізації учасниками освітнього процесу
Інституту проблем ринку та економіко-екологічних
досліджень НАН України права на академічну мобільність**

УХВАЛЕНО
Вченою радою
ІПРЕЕД НАН України
Протокол № 11
Від « 31 » липня 2020 р.

ЗМІСТ

1. Загальні положення.....	3
2. Цілі та завдання академічної мобільності.....	5
3. Організаційне забезпечення академічної мобільності.....	6
4. Визначення та перезарахування результатів навчання.....	8
5. Права та обов'язки здобувачів вищої освіти наукових установ (ВНЗ) – партнерів, які беруть участь у програмах академічної мобільності.....	9

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. «Положення про порядок реалізації учасниками освітнього процесу Інституту проблем ринку та економіко-екологічних досліджень НАН України права на академічну мобільність» (далі - Положення) розроблене відповідно до Закону України «Про вищу освіту»; Положення про порядок реалізації права на академічну мобільність, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України № 579 від 12 серпня 2015 р., інших нормативно-правових актів з питань вищої освіти, Статуту Інституту проблем ринку та економіко-екологічних досліджень НАН України (далі – Інституту), Положення про підготовку здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук в Інституті», затвердженого рішенням Вченої ради Інституту (протокол № 11, від 31.07.2020 р.).

1.2. Положення є складовою системи внутрішнього забезпечення якості освіти та регламентує діяльність Інституту щодо організації академічної мобільності аспірантів, докторантів, наукових і науково-педагогічних працівників та інших учасників освітнього процесу і встановлює загальний порядок організації програм академічної мобільності учасників освітнього процесу на території України чи поза її межами та учасників освітнього процесу іноземних наукових установ (вищих навчальних закладів) (далі - іноземні учасники освітнього процесу) в Інституті. Академічна мобільність передбачає участь учасників освітнього процесу Інституту в освітньому процесі іншої наукової установи (або вищого навчального закладу) в Україні або поза її межами, проведення наукових досліджень з можливістю перезарахування в установленому порядку освоєних навчальних дисциплін.

1.3. Право на академічну мобільність може бути реалізоване на підставі міжнародних договорів про співробітництво в галузі освіти та науки, міжнародних програм та проектів, договорів про співробітництво між Інститутом та вітчизняною або іноземною науковою установою (або вищим навчальним закладом) або їх структурними підрозділами (далі - наукові установи (вищі навчальні заклади) - партнери), а також може бути реалізоване учасником освітнього процесу з власної ініціативи, підтриманої адміністрацією Інституту, на основі індивідуальних запрошень та інших механізмів. Індивідуальна академічна мобільність здобувачів вищої освіти, що реалізується на основі індивідуальних запрошень, здійснюється, як правило, за узгодженням з адміністрацією Інституту. Індивідуальна академічна мобільність здобувачів вищої освіти, що реалізується на основі індивідуальних запрошень без узгодження з адміністрацією Інституту, можлива лише у період канікул або академічної відпустки.

1.4. За місцем реалізації права на академічну мобільність вона поділяється на:

- **внутрішню академічну мобільність** - академічну мобільність, право на яку реалізується учасниками освітнього процесу Інституту у наукових установах (вищих навчальних закладах) - партнерах в межах України;

- **міжнародну академічну мобільність** - академічну мобільність, право на яку реалізується учасниками освітнього процесу Інституту у наукових установах (вищих навчальних закладах) - партнерах поза межами України, а також іноземними учасниками освітнього процесу в Інституті.

1.5. Основними видами академічної мобільності є:

- **ступенева мобільність** - навчання у науковій установі (або вищому навчальному закладі), відмінному від постійного місця навчання учасника освітнього процесу, з метою здобуття ступеня вищої освіти, що підтверджується документом (документами) про вищу освіту або про здобуття ступеня вищої освіти від двох або більше наукових установ (вищих навчальних закладів);

- **кредитна мобільність** - навчання у науковій установі (або вищому навчальному закладі), відмінному від постійного місця навчання учасника освітнього процесу, з метою здобуття кредитів Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи та/або відповідної компетенції, результатів навчання (без здобуття кредитів Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи), що будуть визнані у науковій установі (або вищому навчальному закладі) постійного місця навчання вітчизняного чи іноземного учасника освітнього процесу. При цьому загальний період навчання для таких учасників за програмами кредитної мобільності залишається незмінним.

1.6. Навчання вітчизняних та іноземних учасників освітнього процесу за узгодженими між науковими установами (вищими навчальними закладами) - партнерами освітніми програмами, що включають програми академічної мобільності, може передбачати отримання випускниками документа про вищу освіту наукової установи (вищого навчального закладу) - партнера, а також спільних або подвійних документів про вищу освіту наукових установ (вищих навчальних закладів) - партнерів.

1.7. Формами академічної мобільності для учасників освітнього процесу, що здобувають освітній ступінь доктора філософії у вітчизняних наукових установах (вищих навчальних закладах), є:

- навчання за програмами академічної мобільності;
- мовне стажування;
- наукове стажування.

1.8. Формами академічної мобільності для осіб, що здобувають науковий ступінь доктора наук, наукових, науково-педагогічних працівників та інших учасників освітнього процесу, є:

- участь у спільних проектах;
- викладання;
- наукове дослідження;
- наукове стажування, підготовка спільних статей і монографій тощо.

2. ЦІЛІ ТА ЗАВДАННЯ АКАДЕМІЧНОЇ МОБІЛЬНОСТІ

2.1. Основними цілями академічної мобільності учасників освітнього процесу Інституту є:

- підвищення якості вищої освіти;
- підвищення ефективності наукових досліджень;
- підвищення конкурентоздатності науковців Інституту на українському та міжнародному ринках освітніх послуг та праці;
- збагачення індивідуального досвіду учасників освітнього процесу щодо інших моделей створення та поширення знань;
- залучення світового інтелектуального потенціалу до вітчизняного освітнього і наукового процесу на основі двосторонніх та багатосторонніх угод між науковими установами (вищими навчальними закладами) - партнерами;
- встановлення внутрішніх та зовнішніх інтеграційних зв'язків.

2.2. Основними завданнями академічної мобільності учасників освітнього процесу Інституту є:

- підвищення рівня теоретичної та практичної підготовки, проведення досліджень з використанням сучасних технологій, опанування новітніх методів дослідження, набуття досвіду проведення досліджень і розробок та впровадження їх результатів;
- можливість одночасного отримання учасником освітнього процесу двох документів про вищу освіту з додатками встановленого у наукових установах (вищих навчальних закладах) - партнерах зразка та інформацією про систему оцінювання в них навчальних здобутків аспірантів;
- підвищення рівня володіння іноземними мовами;
- посилення інтеграції науки й освіти та розвиток наукових досліджень;
- підтримка соціальних, економічних, культурних зв'язків з іншими країнами.

3. ОРГАНІЗАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ АКАДЕМІЧНОЇ МОБІЛЬНОСТІ

3.1. Загальне керівництво процесом забезпечення академічної мобільності здійснюється заступником директора з наукової роботи та вченим секретарем Інституту через керівників структурних підрозділів установи.

3.2. До участі у програмах академічної мобільності допускаються аспіранти, докторанти, наукові та науково-педагогічні працівники Інституту.

3.3. Відбір учасників освітнього процесу для участі у програмах академічної мобільності, в яких бере участь Інститут, здійснюється Конкурсною комісією з відбору учасників освітнього процесу Інституту для участі у програмах академічної мобільності.

3.4. Перелік необхідних документів для участі у програмі академічної мобільності аспірантів наукових установ (вищих навчальних закладів) - партнерів та процедура їх подання регламентується угодами між науковими установами (вищими навчальними закладами) - партнерами.

3.5. Етапи, тривалість та зміст навчання у наукових установах (вищих навчальних закладах) - партнерах визначаються навчальними планами та графіками освітнього процесу, затвердженими у наукових установах (вищих навчальних закладах) - партнерах. Узгоджені навчальні плани та графіки освітнього процесу затверджуються керівниками наукових установ (вищих навчальних закладів) - партнерів. При формуванні індивідуального навчального плану здобувача вищої освіти враховується фактичне виконання ним індивідуальних навчальних планів поточного та попередніх навчальних років. Навчання за індивідуальним навчальним планом може здійснюватись із застосуванням технологій дистанційного (електронного) навчання.

3.6. Учасники освітнього процесу Інституту, які є здобувачами вищої освіти в межах програм внутрішньої мобільності, зараховуються до наукових установ (вищих навчальних закладів) - партнерів в Україні як такі, що тимчасово допущені до освітнього процесу і мають права та обов'язки здобувачів вищої освіти вітчизняної наукової установи (вищого навчального закладу) - партнера.

3.7. За здобувачами вищої освіти Інституту на період навчання в іншій науковій установі (вищому навчальному закладі) - партнері на території України чи поза її межами зберігаються, відповідно до укладеного договору про академічну мобільність, місце навчання та виплата стипендії, згідно із законодавством, протягом навчання, стажування чи провадження наукової діяльності в іншій науковій установі (вищому навчальному закладі) -

партнері на території України чи поза її межами, якщо стипендія не передбачена умовами академічної мобільності.

3.8. Особи, що уклали договори про навчання за програмою академічної мобільності, не відраховуються зі складу здобувачів вищої освіти на період реалізації права на академічну мобільність та обліковуються в Єдиній державній електронній базі з питань освіти.

3.9. Здобувач вищої освіти (аспірант), крім вивчення у вищому навчальному закладі (науковій установі) - партнері обов'язкових навчальних дисциплін, має право самостійного вибору додаткових навчальних дисциплін за погодженням адміністрації Інституту.

3.10. Іноземні здобувачі вищої освіти, що реалізують право на академічну мобільність у межах договорів про співробітництво з Інститутом, можуть бути зараховані на навчання до Інституту за таких умов:

- за рахунок коштів міжнародних програм та організацій;

- за рахунок власних надходжень Інституту;

- за рахунок коштів фізичних або юридичних осіб;

- на умовах безоплатного навчання, у разі взаємного обміну здобувачами вищої освіти, в тому числі за спільними освітніми програмами, які передбачають отримання спільного або подвійного документа (документів) про вищу освіту на умовах безоплатного навчання, у разі міжнародного обміну здобувачами вищої освіти, якщо кількість таких іноземних здобувачів вищої освіти не перевищує кількість здобувачів вищої освіти Інституту, які навчаються в іноземній науковій установі (вищому навчальному закладі) - партнері в межах програм академічної мобільності, відповідно до укладених між сторонами угод про міжнародну академічну мобільність.

3.11. Наукові працівники Інституту можуть реалізувати право на академічну мобільність для провадження професійної діяльності, відповідно до укладеного договору про участь у програмі академічної мобільності. За такими працівниками зберігається основне місце роботи в Інституті до двох років. Оплата праці за основним місцем роботи в Інституті зберігається, відповідно до чинного законодавства, якщо вона не передбачена програмою академічної мобільності.

3.12. Іноземні наукові, науково-педагогічні та педагогічні працівники наукових установ (вищих навчальних закладів) - партнерів, які залучені до провадження освітньої та наукової діяльності під час їхнього перебування в Інституті, мають усі права та обов'язки працівників Інституту. Умови приїзду провідних іноземних науковців та діячів освіти на запрошення Інституту та їх перебування в Україні можуть визначатися додатковими угодами, укладеними між Інститутом та запрошеною особою.

4. ВИЗНАННЯ ТА ПЕРЕЗАРАХУВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

4.1. Порівняння обсягу навчального навантаження під час здобуття вищої освіти в межах програми академічної мобільності ґрунтується на зіставленні результатів навчання, яких було досягнуто здобувачем вищої освіти у науковій установі (вищому навчальному закладі) - партнері, та результатів навчання, запланованих освітньою програмою Інституту, де здобувач навчається на постійній основі.

4.2. Визнання результатів навчання у межах академічного співробітництва з науковими установами (вищими навчальними закладами) - партнерами здійснюється з використанням Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи (ЄКТС) або з використанням системи оцінювання навчальних здобутків здобувачів вищої освіти, прийнятої в країні вищого навчального закладу - партнера, якщо в ній не передбачено застосування ЄКТС.

4.3. Перезарахування вивчених навчальних дисциплін та ліквідація академічного розходження здійснюється, відповідно до Положення про підготовку здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук в Інституті проблем ринку та економіко-екологічних досліджень НАН України», затвердженого рішенням Вченої ради Інституту (протокол № 11, від 31.07.2020 р.), на підставі наданого здобувачем вищої освіти документу з переліком та результатами вивчення навчальних дисциплін, кількістю кредитів та інформацією про систему оцінювання навчальних здобутків здобувачів вищої освіти, завіреного в установленому порядку науковою установою (вищим навчальним закладом) – партнером.

4.4. Результати підсумкової атестації здобувачів вищої освіти (аспірантів) у період навчання у науковій установі (вищому навчальному закладі) - партнері представляються за шкалою, прийнятою у науковій установі (вищому навчальному закладі) - партнері, і переводяться в шкалу, прийняту в Інституті.

4.5. Атестація здобувачів вищої освіти (аспірантів), які навчаються за програмою академічної мобільності, здійснюється у встановленому порядку.

4.6. Якщо здобувач вищої освіти (аспірант) Інституту під час перебування у науковій установі (вищому навчальному закладі) - партнері, на базі якого реалізується право на академічну мобільність, не виконав програму навчання, то, після повернення до Інституту, йому може бути запропоновано індивідуальний графік ліквідації академічної заборгованості або повторний курс навчання за рахунок коштів фізичних чи юридичних осіб.

5. ПРАВА ТА ОБОВ'ЯЗКИ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ НАУКОВИХ УСТАНОВ (ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ) – ПАРТНЕРІВ, ЯКІ БЕРУТЬ УЧАСТЬ У ПРОГРАМАХ АКАДЕМІЧНОЇ МОБІЛЬНОСТІ

5.1. Здобувачі вищої освіти мають право на:

- продовження навчання або вивчення окремих навчальних дисциплін за спорідненими спеціальностями підготовки фахівців у наукових установах (вищих навчальних закладах) - партнерах;
- безпечні умови навчання;
- користування навчальною, науковою, виробничою та іншими базами наукової установи (вищого навчального закладу), що приймає;
- участь у наукових конференціях, симпозіумах, виставках, конкурсах;
- представлення своїх наукових робіт для публікацій.

5.2. Здобувачі вищої освіти зобов'язані:

- своєчасно надати необхідні документи для участі в програмі академічної мобільності до Конкурсної комісії з відбору учасників освітнього процесу Інституту для участі у програмах академічної мобільності;
- вчасно прибути до наукової установи (вищого навчального закладу), в якому реалізується право на академічну мобільність;
- під час реалізації права на академічну мобільність дотримуватись законодавства країни перебування, правил внутрішнього розпорядку, Статуту та інших нормативно-правових документів наукової установи (вищого навчального закладу), в якому реалізується право на академічну мобільність;
- виконати індивідуальний навчальний план;
- після завершення заходів з реалізації права на академічну мобільність у науковій установі (вищому навчальному закладі) - партнері вчасно повернутися до наукової установи (вищого навчального закладу), що надав можливість участі у програмі академічної мобільності.